

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat wyznaczników gatunkowych recenzji, zdobycie umiejętności wskazania podstawowych wyróżników tego gatunku oraz tworzenia tekstów recenzji

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunek recenzji,
- przedstawia, na czym polega specyfika tekstu recenzji,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne dla recenzji,
- tworzy teksty recenzji,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Jak napisać recenzję filmu?*
- Materiały dla nauczyciela: *Jak napisać recenzję filmu?*
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- materiały audiowizualne dostępne w Internecie :
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron:
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna / prezentacja (5 min.)

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli wykonać zad.5 a-g, str.43-44 z podręcznika „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN związane z analizą recenzji książki M.Musierowicz.
- Chętni uczniowie przedstawiają na forum swoje zadania: mówią, która część artykułu jest recenzją, dlaczego recenzja została poprzedzona dłuższym fragmentem dygresyjnym o współczesnej młodzieży, wskazują zaznaczone przez siebie części recenzji: informację, analizę i opinię; uzasadniają, co wg recenzenta jest największą zaletą książki M Musierowicz „Tygrys i Róża”.

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

2. Faza realizacyjna

a) Co zawiera recenzja filmowa? /praca indywidualna i zbiorowa (13 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom przeczytanie fragm. recenzji o filmie „Mikrokosmos” w podręczniku *„Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”*, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN, str.45-46.
- Uczniowie realizują zadania związane z przeczytaną recenzją: zad.7 b-i (m.in. uzupełniają metryczkę filmu, odpowiadają, co wywołało reakcję recenzentki, dlaczego recenzentka pisze o filmie w czasie teraźniejszym, wypisują, jakich środków językowych użyła recenzentka, uzasadniają, czy podobał im się styl recenzji, podkreślają w tekście zalety filmu)
- Wybrani uczniowie na forum przedstawiają wyniki pracy.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie zastanowili się, jak w kontekście zrealizowanego zadania rozumieją ostatnie zdanie recenzji (*„Ale nie warto”*)
- Uczniowie prezentują na forum swoje zdanie.

b) Co analizować i oceniać w recenzji filmu? / praca indywidualna (7 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom, by przypomnieli, jakie elementy dzieła filmowego powinny zostać przeanalizowane i ocenione w recenzji. Propozycje uczniów zapisuje na tablicy.
- Nauczyciel poleca uczniom, by uzupełnili zadania z karty pracy związane z elementami dzieła filmowego opisywanymi w recenzji (zad. 1,2,5 z Karty pracy).
- Wybrani uczniowie prezentują wyniki pracy na forum.

c) Jak wzbogacić słownictwo w recenzji? / praca indywidualna (13 min.)

- Nauczyciel prosi uczniów, by wykonali zadania polegające na wzbogaceniu słownictwa związanego z pisanem recenzji: doбором synonimów, antonimów, wyrazów określających (zad. 3,4,6 z Karty pracy).
- Chętni uczniowie prezentują swe zadania.

3. Faza podsumowująca: kompozycja recenzji filmowej/ praca zbiorowa i indywidualna (7 min.)

- Burza mózgów i wypowiedzi uczniów na temat: *„Jakie elementy powinna zawierać recenzja filmowa?”*.Propozycje uczniów nauczyciel zapisuje na tablicy, a uczniowie w zeszytach (nauczyciel może rozdać uczniom schemat budowy recenzji filmowej: schemat dostępny w *Materiałach dla nauczyciela*)

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

- 1) Przeczytaj konkursową recenzję waszej koleżanki Marty Wróblewskiej o filmie „Wyspa skazańców”. W recenzji zaznaczcie innymi kolorami: część informacyjno/sprawozdawczą, część analityczną i część oceniającą. Na marginesie znakiem (+) zaznaczcie zalety filmu, a znakiem (-) jego wady. Podkreślcie linia falistą wszystkie subiektywne, emocjonalne zwroty użyte w recenzji. Zastanówcie się, dlaczego recenzja została nagrodzona w konkursie na recenzję (tekst recenzji w *Materiałach dla nauczyciela*)
- 2) Obejrzyjcie film „Kochankowie z księżycą”

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

KARTA PRACY

1. Uzupełnij zdania następującymi wyrazami: *kreowany, wartka akcja, zwroty akcji, efekty specjalne, fabuła, wczuć się w rolę*.

Lubię filmy historyczne i sensacyjne, w których ..... przeplata się z wątkiem romansowym. Ciekawi mnie zaskakująca ..... i niespodziewane ..... . Lubię, kiedy film ma....., bo podobają mi się triki pirotechniczne. Istotne, by aktorzy potrafili ..... i porwać nas swoją grą. Wtedy utożsamiamy się z artystą i ..... przez niego bohaterem.

2. Odwołując się do konkretnych przykładów, wyjaśnij podane pojęcia w dwóch albo trzech zdaniach: wspaniała scenografia, doskonała charakteryzacja, sprawna ekranizacja powieści, znakomite kreacje aktorskie

3. W podanych zdaniach podkreślone wyrazy zastąp następującymi antonimami: *nieporadny, odtwórczy, niezadowolenie, monotony, banalna*.

Cisowski to reżyser młodego pokolenia, przez krytyków oceniany jest jako artysta twórczy (.....). „Na wzgórzu” to film efektowny(.....), o czym decyduje przede wszystkim mistrzowski (.....) montaż. Główną rolę w filmie odtwarzał Radek, a jego gra wywołała zachwyt (.....) widzów. Kreowana przez niego postać wydawała się wszystkim fascynująca (.....).

4. Dla podanych poniżej słów stwórz bank pojęć: dobierz po min. 3 synonimy i 3 słowa określające
WZÓR: książka: lektura, dzieło, powieść/ pasjonująca, wciągająca, nudna

film –

reżyser –

aktor –

gra aktorska –

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

5. Wypisz w tabeli po 5 przykładów, które można wykorzystać w recenzji

	Zalety	Wady
utworu		
gry aktorskiej		
reżyserii		

6. Ułóż krótką opinię do działu kulturalnego szkolnej gazetki, w której zachęcisz lub zniechęcisz do obejrzenia wybranego filmu. Wykorzystaj wyrazy i zwroty z ramki (min.5)

polecam, zawiadamiam, trzeba to obejrzeć, przyjdź, nie pożałujesz, informuję, nie polecam, nie warto marnować czasu, ogłaszam, szkoda zachodu, zaświadczam, zachęcam do wysłuchania, zaręczam, idź do kasy po bilet, naprawdę warto, opowiadam, odradzam, kup bez wahania, nadmieniam, gorąco zachęcam, serdecznie zapraszam, nakłaniam, przyjdź i zobacz, moim zdaniem, spraw sobie przyjemność, spędź miłe chwile przed komputerem, nie powinienes tego widzieć, przypuszczam, kupujcie najnowsze wydanie, nie zbliżaj się do kina, świetnie, należy to przeczytać, musisz to mieć, nie masz innego wyboru, koniecznie przeczytaj, opisuje, wybierz ten program;

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Schemat recenzji

CZĘŚĆ SPRAWOZDAWCZA/INFORMACYJNA

1. WSTĘP

Na początek podaj informacje, dzięki którym czytelnik zorientuje się, jaki film chcesz przedstawić.

Należy zatem podać:

- tytuł filmu, gatunek,
- nazwisko jego reżysera,
- jeśli jest to adaptacja powieści, również należy o tym wspomnieć.

Można zacząć na przykład tak:

Chciałabym przedstawić ciekawy film pod tytułem „Ogniem i mieczem”, którego reżyserem jest znany twórca Jerzy Hoffman.

Albo:

Na ekrany wszedł właśnie najnowszy film sławnego polskiego reżysera – Jerzego Hoffmana, pt.: „Ogniem i mieczem”.

Albo:

Wśród wielu propozycji filmowych warto wybrać „Ogniem i mieczem” w reżyserii Jerzego Hoffmana.

Albo:

Niedawno na lekcji języka polskiego oglądaliśmy film pt.: „Ogniem i mieczem” w reżyserii Jerzego Hoffmana.

We wstępie można też napisać kilka słów o reżyserze, np. jakie inne filmy wyreżyserował, czy jego filmy zdobywały jakieś nagrody, czy jest on znany, czy może mało znany.

2. ROZWINIĘCIE

W drugim akapicie opisz krótko, o czym jest film. Pamiętaj, że nie masz go dokładnie streścić, a jedynie przybliżyć czytelnikowi, o czym opowiada, jakie problemy porusza. Zaznacz, jacy aktorzy w nim grają. Możesz też, jeśli uznasz, że warto, napisać coś o odtwórcach poszczególnych ról, np. że byli już nominowani do Oscara lub że zdobyli inną, prestiżową nagrodę.

II. CZĘŚĆ ANALITYCNA I OCENIAJĄCA

- a) W trzecim akapicie postaraj się ocenić poszczególne elementy filmu, zwłaszcza grę aktorską i scenariusz, no i oczywiście, całe dzieło.

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

PRZYDATNE SŁOWNICTWO.

1. Słownictwo oceniające grę aktorską.

a) pozytywne opinie:

aktor – czarujący, ujmujący, urzekający, zniewalający, przystojny, wysportowany, dojrzały;

aktorka – śliczna, urocza, słodka, pełna wdzięku, dziewczęca;

gra aktorska – fascynująca, wspaniała, porywająca, przejmująca,

artysta (aktor) interesująco zaprezentował swojego bohatera,

aktor potrafił sprawić, że wczuliśmy się w uczucia bohatera,

aktor świetnie wczuł się w swoją rolę / świetnie odegrał swoją postać,

dzięki grze aktora postać przez niego kreowana wzbudziła w nas silne emocje (sympatię, współczucie, żal,

litość, przerażenie, lęk, nienawiść),

trudno sobie wyobrazić, by ktoś inny mógł zagrać tę rolę,

reżyser nie mógł lepiej wybrać odtwórcy tej roli,

b) negatywne opinie:

aktor grał słabo, bez polotu,

aktor nie potrafił oddać atmosfery filmu, nie pasował do roli, nie sprostął wymaganiom krytycznego widza,

postać grana przez aktora była nieciekawa, nudna,

przeciętna gra aktorska,

gra aktorska nie wzbudziła większego zainteresowania.

2. Słownictwo dotyczące scenariusza.

SCENARIUSZ – tekst utworu zawierający wszystkie zdarzenia i dialogi, według którego powstaje film.

SCENARZYSTA – autor scenariusza.

FABUŁA – zdarzenia, ciąg zdarzeń przedstawionych w filmie (to, co się w filmie wydarzyło).

3. Słownictwo dotyczące utworu.

a) jego zalet:

ciekawie wyreżyserowany film,

zaskakujące pomysły reżyserskie,

atmosfera, która intryguje, ekscytuje widza,

oglądając film zapomina się o otaczającej rzeczywistości, wkraczamy w świat fantazji,

film ciekawy, interesujący, intrygujący, porywający, zaskakujący,

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

fabuła interesująca, pełna nieoczekiwanych zwrotów akcji,
akcja wartka, porywająca,
muzyka potęguje napięcie,
film efektowny, widowiskowy (to znaczy, że zawiera wiele barwnych scen bitewnych lub katastroficznych),
film nakręcony z rozmachem, oryginalny, nietypowy, pokazuje zupełnie nowe spojrzenie na przestawiony
problem, nowatorski, niesamowity,
świetnie dobrane kostiumy, kostiumy doskonale wprowadzają nas w klimat epoki,
ciekawe, wspaniałe, zapierające dech w piersiach, realistyczne efekty specjalne,
doskonała, udana ekranizacja znanej powieści, dramatu.

b) jego wad:

film nieciekawý, nużący, monotonny, nudny, przewidywalny,
reżyser nie zaskoczył widza,
czas, jaki spędziliśmy w kinie, okazał się zmarnowany,
szmira, tandeta, tanie widowisko,
oklepana fabuła,
doskonale znane efekty specjalne nużą, zamiast budzić zachwyt,
zamiast bawić/ wzruszać/ wzbudzać lęk, film irytował/ drażnił/ śmieszył.

3. Podsumowanie/ zakończenie

W ostatnim akapicie należy podsumować wszystko to, co zostało napisane w części oceniającej. Można na przykład polecić film lub zdecydowanie do niego zniechęcić.

2. Tekst konkursowej recenzji Marty Wróblewskiej (Prywatne Gimnazjum Językowe Parnas)

Wyspa rozpaczy

Wielokrotnie chcę wyłączyć telewizor. Albo po prostu wyjść, zostawić obracającą się płytę z czarnym tytułem „Wyspa skazańców” w odtwarzaczu, znaleźć inne zajęcie na wieczór. Już nie mogę, po prostu nie dotrwał do końca! Wręcz błagam bohaterów filmu, żeby łaskawie zeszli na chwilę z planu. Po kilku minutach wewnętrznej walki nie opuszczam kanapy. Zmuszam się do wbicia wzroku w ekran. Straszne, poruszające obrazy, od których po moim ciele przechodzi dreszcz. Wszystko budzi moje obrzydzenie, niechęć, z każdą minutą zagęszczają się brutalne, potworne sceny.

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

Nie potrafię stwierdzić, czy to temat, czy sam film wzbudził we mnie tak wielką odrazę. Marius Holst, reżyser filmu, stworzył przecież dzieło nowe, ale niehollywoodzkie, doceniane na festiwalach filmowych, zdobywające uznanie widzów. A jednak tak trudno mi napisać coś o tym filmie! Kino to dla mnie zawsze grząski grunt. Nie to co książka. Wszystko zależy od nastroju, te dwie godziny seansu to zbyt krótki czas. Bezskutecznie szukam powodu, dla którego, powracając myślami do tego wieczoru, najchętniej wykasowałabym go z pamięci.

„Wyspa skazańców” pokazuje, że jest moment, kiedy człowiek nie może już znieść upokorzenia, ucisku psychicznego oraz wycieńczenia. Te negatywne uczucia narastają, by w kulminacyjnym momencie eksplodować. Miejscem akcji jest niewielka wyspa Bastoy w Norwegii. Na początku XX wieku wysyłało się młodych chłopców, którzy popełnili przestępstwo, by poddać ich resocjalizacji. To dzisiejszy poprawczak, ale z czasów, gdy o humanitaryzmie w traktowaniu trudnej młodzieży nikt nie słyszał. Zastanawiam się, czy autorytarny dyrektor nie zapomina czasem, że więźniowie to tylko dzieci... Chrześcijańskie cnoty, które mają osiąść chłopcy, to puste słowa, a dyscyplina jest równoznaczna z okrucieństwem. Zasady są tylko umowne i jedynie o karach się pamięta. Dzieci nie mogą liczyć na sprawiedliwość czy nikły wyraz wsparcia, nie posiadają żadnych praw. Oschli opiekunowie są jednocześnie ich dręczycielami. Pewnego dnia do więźniów dołącza młody marynarz Erling (w tej roli został obsadzony znakomity Benjamin Helstad). Tchnie w serca chłopców nadzieję, jest iskrą, która zapala do protestu i jako pierwszy pokazuje, że to, co dzieje się na wyspie, nie jest zgodne z jakąkolwiek moralnością. „Stworzyłem w tobie wszystko, co dobre” – mówi do jednego z chłopców dyrektor. Ale to Erling wydobywa z większości zesłańców honor i odwagę.

Dyrektora ośrodka zagrał Stellan Skarsgård, znakomity skandynawski aktor, który zagrał już wiele ważnych ról w kinie europejskim i światowym. Jego twarz to maska, na której nie sposób dostrzec emocji. Czy wie, co dzieje się w murach ośrodka? Czy z premedytacją pozwala na wyrządzanie krzywdy dzieciom? A może tak długi czas spędził już na wyspie, będąc panem tak wielu młodych istnień, że pod purytańską surową maską nie ma już uczuć? Więźniowie także mają kamienne twarze. Nauczeni, by tłumić emocje i podporządkowywać się regułom, stoją w rzędzie, niechętnie obracając głowy w stronę rówieśników. Nie mają imion, lecz numery. Nie ma tu miejsca na ekspresyjną grę aktorów. Każdy z bohaterów chowa się głęboko we wnętrzu swojego jestestwa, zostawiając światu jedynie posłuszną powłokę, która zaciska zęby, kiedy przychodzi ból. Robią to, czego się od nich oczekuje – stają się pożyteczni, pokorni i ulegli. Nawet kiedy łazienka dochodzi do konfliktu między Erlingiem a jednym z chłopców, nie padają żadne słowa. Napięcie wzrasta i... nadal panuje cisza. Ale ich twarze nie są kopiami dyrektorskiej maski! Oczy. Kiedy zajrzy się w ich oczy, widać strach, zagubienie i upokorzenie. Za to w rozbieganych źrenicach nie można się dopatrzeć odbicia otaczających ich kamer.

Temat: Jak napisać recenzję filmu?

Nawet pod ciepłym kocem czuję przeszywający morski wiatr. Nie widać słońca. A jeśli nagle w kadrze pojawi się pulsująca, jasna plama, nie ma w niej za nic ciepła, nie daje ukojenia zmarzniętym dłoniom. Na ramiona zarzucona jedynie cienka granatowa koszula. Chłopcy mają sine z zimna twarze. Obraz jest siny. Świat jest siny. Brakuje jaskrawych, ciepłych kolorów.

Słońce wstaje na szaroniebiesko, zachodzi w smętnym granacie. Nieprzystępne, monochromatyczne krajobrazy przypominają o równie surowych opiekunach. I te ciemne lasy, wypłowiałe pola, żelazne prycze... Zimno w sercu, zimno w głowie, zimno w ciele. Beznadzieja, rozpacz, pustka! Czy ta historia miałaby podobny wymiar w tropikalnej dżungli? Taki sam obóz wśród tętniącego życiem lasu? W mentalności wszystkich mieszkańców wyspy panuje norweska zima. Dzięki idealnej scenografii (Kristine Wilhelmsen), kostiumom (Katja Watkins) i oczywiście reżyserii, nastrój filmu staje się kluczowy dla jego odbioru.

A wśród śniegu dźwięki... Kobza i wiolonczela? Na pewno jeszcze skrzypce. Może również flet? Muzyka tłumi krzyk, wzmacnia emocje i burzy krew. To ten element filmu najbardziej mnie urzekł. Od pierwszych scen po moment, gdy ekran zalewa czerń. Zawsze w tle, jednostajna, dramatyczna. Czasem wręcz niedopasowana do scen. Słysząc wrzask, padają ciosy... A muzyka się nie zmienia, brzmi tak samo jak kilka minut wcześniej. Jest surowa, instrumentalna, pozbawiona upiększeń. Zdaje się nierozzerwalnie wiązać z mrocznymi lasami i nagimi ścianami ośrodka. Johan Soderqvist stworzył niezwykle zbiór utworów, bez którego film byłby tylko głuchym obrazem.

Dzisiejsza kultura przesycona jest brutalizmem. Jako wielbicielka powieściowych dystopii niejednokrotnie mierzę się z książkowymi opisami degrengolady, bałaganu moralnego i przemocy. Ten film przypomina mi właśnie jedną z popularnych książek. Ale w przeciwieństwie do moich lektur, po prostu mnie... męczy. Od początku podejrzewam, jak skończy się ta historia. Trwam przed ekranem bez nadziei na jakąkolwiek pociechę. Nie ma ani jednej pozytywnej sceny, pogrążamy się w bagnie nieszczęścia, by dojść do buntu, który, zamiast przynieść ulgę i wyzwolenie, jest najbardziej wstrząsającym wydarzeniem. Jeszcze wyraźniej dostrzegam różnicę między sztuką filmową a literaturą. Znajdujemy się we władaniu reżysera, nie własnej wyobraźni. On w większym stopniu niż pisarz decyduje o tym, jak bardzo nas poruszyć. Nie możemy zwolnić czy poczekać.

Za dużo tu przemocy – mam ochotę uświadomić reżyserowi, że nie jestem nierozumnym widzem i doskonale pojmuję, co chce mi przekazać, bez oglądania kolejnych scen kaźni! Idea jest pokazana zbyt dosłownie, bezpośrednio, drastycznie; zostaje podana na tacy oglądającemu. Problematyka filmu jest naprawdę ważna i ja ją świetnie pojmuję! Ale nie sprawiają mi przyjemności nazbyt częste sceny ociekające brutalizmem, najzwyczajniej mnie przerażają. Film może i jest godny polecenia, ale tylko tym, którzy nie wzbraniają się przed gwałtownymi emocjami i obrazami cierpienia.